

International

Journal of Human Sciences

ISSN:2458-9489

Volume: 20 Issue: 4 Year: 2023

Examination of the relationship between volunteering motivation for sports activities and attitudes towards sports of students in an elite university

Elit bir üniversitedeki öğrencilerin spor etkinlikleri gönüllü motivasyonu ile spora yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi¹

Tolga Beşikçi²

Kıvanç Dinler³

Erkan Hasan Atalmış⁴

Abstract

Aim: The focus of this study was to analyze the motivation for volunteering, attitudes towards sports, and the relationship between these two factors among university students participating in a 3X3 basketball tournament.

Method: This study was designed with a correlational survey model by adopting a quantitative approach. The sample of the study consisted of students from a university ranked in the top 5 in Turkey. "Sports event voluntary motivation scale" and "University students' attitudes towards sports scale" were used as measurement tools. Statistical analysis methods such as independent sample t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), Mann Whitney-

Özet

Amaç: Bu araştırmanın odak noktası, 3X3 basketbol turnuvasına katılan üniversite öğrencilerinin gönüllülük motivasyonları, spora yönelik tutumları ve bu iki faktör arasındaki ilişkiyi analiz etmektir.

Yöntem: Bu araştırma, nicel bir yaklaşımı benimseyerek ilişkisel tarama modeli ile tasarlanmıştır. Araştırmanın örneklemini Türkiye'de ilk 5'te yer alan bir üniversitedeki öğrenciler oluşturmaktadır. Ölçüm aracı olarak "spor etkinlikleri gönüllü motivasyon ölçeği" ve "üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumları ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Mann Whitney-U testi, Kruskal Wallis testi ve Pearson Korelasyon

¹ Bu çalışma 8-10 Eylül tarihlerinde Balıkesir Cunda Adası'nda düzenlenen Uluslararası Eğitim Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Dr. Öğr. Üyesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, tolga.besyo@hotmail.com Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0002-5953-8353>

³ Dr. Öğr. Üyesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, kivanc13@hotmail.com Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0002-3085-4547>

⁴ Doç. Dr., Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, erkan.atalmis@cbu.edu.tr Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0001-9610-491X>

U test, Kruskal Wallis test and Pearson Correlation analysis were applied.

Findings: According to the results of the study, the general dimension and psychosocial dimension of university students' sport attitudes differ in favor of female students in terms of "gender" variable. A significant, positive and moderate relationship was determined between students' motivation for voluntary participation and their attitudes towards sports.

Conclusion: These results show that there is a significant relationship between university students' motivation to participate in sport activities and their attitudes towards sport and only gender can play a determinant role on sport attitude.

Keywords: Motivation, Volunteering, Attitude, Sport, University.

analizi gibi istatistiksel analiz yöntemleri uygulanmıştır.

Bulgular: Araştırma sonuçlarına göre, üniversite öğrencilerinin spor tutumları genel boyutu ve psikososyal boyutu, "cinsiyet" değişkeni açısından kadın öğrencilerin lehine farklılık göstermektedir. Öğrencilerin gönüllü katılım motivasyonu ile spora yönelik tutumları arasında anlamlı, pozitif ve orta düzeyde bir ilişki belirlenmiştir.

Sonuç: Bu sonuçlar, üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine katılım motivasyonu ile spora olan tutumları arasında anlamlı bir ilişki olduğu ve sadece cinsiyetin spor tutumu üzerinde belirleyici bir rol oynayabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Motivasyon, Gönüllülük, Tutum, Spor, Üniversite.

[\(Extended English summary is at the end of this document\)](#)

GİRİŞ

Spor etkinliklerinde insan gücüne olan talep sürekli olarak artmaktadır. Resmi ve özel spor kuruluşlarında çalışan personellerin yanı sıra, gönüllülerin de spor etkinliklerinin vazgeçilmez bir parçası olduğu vurgulanmaktadır (Fişne, 2017). Bu bağlamda gönüllü katılımcılarla gerçekleştirilen spor etkinlikleri yapılan etkinliğin kalitesini artırabilir ve topluluğun daha fazla katılımını teşvik edebilir. Spor etkinliklerinde gönüllü katılımcıların yer alması, sadece toplumsal dayanışma ve birlik beraberlik duygusunu artırmakla kalmaz, aynı zamanda düzenlenen spor etkinliğinin bütçesine de olumlu katkı sağlar. Hem ulusal hem de uluslararası bir spor etkinliğinin organize edilmesi, birçok çalışanın istihdam edilmesini gerektirir. Gönüllü bireylerin ekonomik anlamdaki destekleri etkinliğin düzenlenmesinde ve başarı sağlamasında anahtar rol oynamaktadır (Argan, 2007). 2012 yılında Londra’da düzenlenen Olimpiyatları bunun en güzel örneğidir. Bu organizasyonda gönüllüler “Oyun İnşa Edenler” olarak adlandırılmışlardır ve 70.000 kişiye ulaşılmıştır. 2020 Tokyo Olimpiyat Oyunlarında ise 110.000 gönüllü katılımcı kayıtlara geçmiştir (Devecioğlu ve ark., 2020).

Etkinliklerde yer alan gönüllüler motivasyon, istek ve davranış özellikleri gibi birçok farklı demografik ve kişisel özelliklere sahiptir. Gönüllü yönetiminin etkili bir biçimde uygulanması ve geliştirilmesi için, gönüllülerin en iyi şekilde anlaşılması ve bu bilgiye dayalı olarak desteklenmesi gerekmektedir (Bektaş, 2021). Devamlılığın sağlanabilmesi için de bireylerin gönüllü olma hususunda teşvik edici motivasyon unsurlarının ve beklentilerinin bilinmesinin önemli olduğu vurgulanmaktadır (Pauline, 2011). Spor etkinliklerinde görev alan gönüllülerin ihtiyaçlarının karşılanması, neden gönüllü olduklarının öğrenilmesi, onlara nelerin motivasyon sağladığının bilinmesi ve özelliklerinin hangi rollere uygun olduğunun belirlenmesinin önemli olduğunu söylemek mümkündür.

Spor etkinliklerindeki amaç, spor hizmetlerinin etkili, kaliteli ve verimli bir şekilde sunulmasını sağlamaktır. Bu doğrultuda spor etkinliklerine gönüllülerin katkısı, spor hizmetlerinin başarısı ve sürekliliği açısından kritik bir öneme sahiptir. Gönüllülerin bulunmadığı durumlarda, spor sisteminin işleyişi veya yürütülmesi pek mümkün olmamaktadır (Kim ve ark., 2010). Spor etkinliklerinde gönüllülerin motivasyonunu olumlu bir şekilde etkileyebilecek faktörlere odaklanılmalı ve gönüllü kayıplarının önlenmesi için daha fazla çalışmalar yapılması vurgulanmaktadır (Fişne,2017).

Spor etkinliklerinde gönüllülerin katkısı kadar gönüllülerin tutumu da önemlidir. Tutum belirli durumlar ve nesnelere karşısında bireyleri belli davranışları göstermeye yönlendiren öğrenilmiş eğilimler olarak ifade edilmektedir (Araujo ve Dossil, 2015). Tutumlar bireylerin davranışlarını etkileyen ve şekillendiren duyuşsal etmenler olarak karşımıza çıkmaktadır (Rexhepi ve ark., 2021). Etkinliklere katılım bireyleri fiziksel, zihinsel ve sosyal iyiliğe ek olarak takım çalışması, centilmenlik, sosyalleşme, disiplin, liderlik vb. becerilerini geliştirmektedir. Böylece bireyleri hem olumsuz alışkanlıklardan korumak hem de günlük yaşamlarında fiziksel, zihinsel ve sosyal açıdan sağlıklı bir şekilde gelişmelerini desteklemek amacıyla sporla ilgili olumlu bir tutum kazandırmak, küçük yaşlardan itibaren büyük bir öneme sahiptir (Koçak, 2014). Bireyler spor ve fiziksel aktiviteye yönelik düşünce, duygu ve davranışlarını yansıtan bir dizi tutum geliştirirler. Bu tutumlar, kişinin hayatında sporun ne kadar önemli olduğunu, sporun keyif verici veya zorlayıcı olduğunu, sağlığa katkı sağlayıp sağlamadığını, ayrıca kişinin kimliği ve değerleriyle sporun uyumunu değerlendirir (Şentürk, 2014). Önceki araştırmalar, spor faaliyetlerine olan tutumun, bireyin yanı sıra bu tutumun oluşumunu etkileyen sosyal ve psikolojik faktörler tarafından şekillendirildiğini göstermiştir (Wang ve Zhang, 2021). Özellikle gönüllü motivasyon gibi psikolojik faktörler, kişinin tutumlarını da şekillendirebilir. Bir kişi belirli bir konu hakkında daha fazla bilgi edinmek veya deneyimlemek istiyorsa, bu motivasyon, tutumlarını olumlu yönde etkileyebilir. Örneğin, gönüllü bir kişi bir spor etkinliğinde oyunun kurallarını öğrenmek istiyorsa, bu konudaki motivasyonu, olumlu bir öğrenme tutumu geliştirmesine yardımcı olabilir. Gönüllü olarak ve yüksek motivasyonla etkinliklere katılım gösteren bireylerin kendilerine olan güvenleri ve sosyal sorumluluk duygularının gelişmesi, olaylara çok yönlü bakabilmesi, çevresindekilerle iletişim kurabilmesi vb. özellikleri sergiledikleri ifade edilebilir (Salar ve ark., 2012). Böylece etkinliklere katılımında tutumların olumlu yönde geliştirilmesi ve katılımların teşvik edilmesi önem arz etmektedir. Sonuç olarak, gönüllü motivasyonu ve tutumu arasındaki ilişki karmaşık ve karşılıklı bir etkileşime dayanır. Tutumlar, motivasyonu etkileyebilirken, motivasyon da tutumları şekillendirebilir. Bu doğrultuda araştırmanın amacı bir spor etkinliğinde gönüllü olarak yer alan üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumları, spor etkinliklerinde gönüllülük motivasyonları ve bu ikisi arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu araştırma, spor etkinliklerinde gönüllülüğün ve spora yönelik tutumun ilişkisini inceleyerek, spor organizasyonlarında gönüllü katılımı artırmak için daha iyi stratejiler geliştirilmesini destekleyici niteliktedir. Spor organizasyonlarının gönüllü katılımını artırmak, hem organizasyonların daha iyi çalışmasına hem de toplumun sporla daha fazla etkileşimde bulunmasına yardımcı olabilir. Sonuçların gönüllüler ile ilgili konular üzerinde çalışan araştırmacılara/akademisyenlere yol gösterici nitelikte olması ve literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

Bu bağlamda çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

1. Üniversite öğrencilerinin spor etkinlikleri gönüllü motivasyonu algı puan düzeyleri nedir?
2. Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutum puan düzeyleri nedir?
3. Üniversite öğrencilerinin spor etkinlikleri gönüllü motivasyonu algı puanları,
 - a. cinsiyete
 - b. daha önce gönüllülük faaliyetinde bulunma durumu
 - c. lisanslı sporcu olma durumuna göre istatistiksel olarak farklılık gösterir mi?
4. Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutum puanları,
 - a. cinsiyete
 - b. daha önce gönüllülük faaliyetinde bulunma durumu
 - c. lisanslı sporcu olma durumuna göre istatistiksel olarak farklılık gösterir mi?
5. Üniversite öğrencilerinin spor etkinlikleri gönüllü motivasyonu ile spora yönelik tutumları arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Nicel araştırma paradigmasına sahip olan bu çalışmada genel tarama modelleri arasında ilişkiyel tarama modeli tercih edilmiştir. Nicel araştırmalar, sayısal verilerin toplanması, analizi ve yorumlanması yoluyla gerçekleştirilen araştırmalardır (Aslan, 2018). Bu tür araştırmalar, istatistiksel yöntemlerle sayısal olarak ifade edilebilen değişkenler arasındaki ilişkileri incelemeyi amaçlar. İlişkiyel tarama modelinde araştırmacının herhangi bir müdahalesi olmaksızın belirlenen bir durumla ilişkili iki veya daha çok değişkenin birlikte değişim durumlarını ve bu değişimin derecesi incelenmektedir (Karasar, 2012). Bu tür bir model genellikle değişkenler arasındaki ilişkileri ve bu ilişkilerin doğasını anlamak ve değişkenler arasındaki etkileşimleri değerlendirmek için kullanılır. Çalışma kapsamında, Üniversite öğrencilerinin spor etkinlikleri gönüllü motivasyonu ile spora yönelik tutumları arasındaki ilişki araştırılmaktadır.

Evren Örnekleme

Çalışmanın evrenini 2021-2022 eğitim-öğretim döneminde, Türkiye’de yer alan 129 devlet üniversitesinde öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemin seçiminde ise amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak Türkiye’de ilk 5’te yer alan ve aktif olarak 3X3 basketbol turnuvalarının düzenlendiği bir üniversitedeki öğrenciler seçilmiştir. Bu kriter araştırmanın başlığında “Elit bir üniversite” ifadesine yer verilmesinin nedeni olarak gösterilebilir. Toplamda 17 erkek (47.2 %), 19 kadın (52.8 %) öğrenci katılımcı sayısını oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini oluşturan 36 öğrencinin demografik özellikleri Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların demografik özellikleri

Değişken	Kategori	f	%
Cinsiyet	Erkek	17	47.2 %
	Kadın	19	52.8 %
Sınıf	Hazırlık	15	41.7 %
	1.sınıf	5	13.9 %
	2.sınıf	6	16.7 %
	3.sınıf	7	19.4 %
	4.sınıf	3	8.3 %
Fakülte	Fen-Edebiyat	3	8.3 %
	Mimarlık	5	13.9 %
	Mühendislik	27	75.0 %
	İşletme	1	2.8 %
Gönüllülük	Evet	16	44.4 %
	Hayır	20	55.6 %

Tablo 1’e göre 36 öğrencinin 17’sinin (%47.2) erkek ve 19’unun (%52.8) kadın olduğu görülmüştür. Yine öğrencilerin 15’inin (%41.7) hazırlık sınıfı, 5’inin (%13.9) 1. sınıf, 6’sının (%16.7) 2. sınıf, 7’sinin 3. sınıf ve 3’ünün (%8.3) 4. sınıf olduğu görülmektedir. 4 farklı bölümden katılım gösteren öğrencilerin 16’sının (%44.4) daha önce gönüllülük faaliyetinde bulunduğu, 20’sinin (%55.6) ise daha gönüllü olarak herhangi bir faaliyete katılım göstermedikleri anlaşılmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama araçları olarak kişisel bilgi formu, spor etkinlikleri gönüllü motivasyon ölçeği ve spora yönelik tutum ölçekleri kullanılmaktadır. Araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formunda öğrencileri cinsiyet, sınıf, okudukları fakülte ve daha önce gönüllü olarak etkinliklere katılıp katılmadıkları sorulmuştur.

Çalışmada kullanılan spor etkinlikleri gönüllü motivasyon ölçeği Yıldız ve ark., (2015) tarafından 22 maddeli ve 4 boyutlu 5'li likert tipinde Türkçe'ye uyarlanan bir ölçektir. Çalışmada ölçeğin tümü için güvenilirlik katsayısı .91 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin alt boyutlarına olan "amaçsal", "dayanışma", "bağlılıklar" ve "kişisel ilgi" için sırasıyla .90, .87, .75 ve .79 olarak bulunmuştur. Yine ölçeğin geçerliği için hesaplanan CFI, TLI ve RMSEA değerlerinin sırasıyla .91, .90 ve .07 olduğu bulunmuştur. Bu çalışmada ise örneklem sayısı az olduğunda sadece ölçeğin güvenilirliği hesaplanmıştır. Ölçeği tümü için .79 olarak bulunurken amaçsal alt boyutu için .84, dayanışma alt boyutu için .86, bağlılıklar .47 ve kişisel ilgi alt boyutu için .74 olarak bulunmuştur. Çalışmada kullanılan üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutum ölçeği ise Koçak (2014) tarafından 22 maddeli ve 3 boyutlu 5'li likert tipinde geliştirilmiştir. Çalışmada ölçeğin tümü için güvenilirlik katsayısı .89 olarak hesaplanmıştır. Bu değer ölçeğin "psikososyal" alt boyutu için .87, "fiziksel" alt boyutu için .77 ve "zihinsel" alt boyutu için .77 olarak bulunmuştur. Yine ölçeğin geçerliği için hesaplanan CFI, NFI ve RMSEA değerlerinin sırasıyla .92, .90 ve .06 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ise örneklem sayısı az olduğundan sadece ölçeğin güvenilirliği hesaplanmıştır. Ölçeği tümü için .91 olarak bulunurken, psikososyal alt boyutu için .89, fiziksel alt boyutu için .85 ve zihinsel alt boyutu için .85 olarak bulunmuştur.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın örneklemini 2021-2022 eğitim-öğretim yılı içerisinde Türkiye'deki bir elit üniversitesinde organize 3X3 maçı esnasında yer alan gönüllülerden oluşmaktadır. Ayrıca veri toplama araçlarının araştırmada kullanılabilmesi için "Gönüllü Motivasyon Ölçeği"ni geliştiren Yıldız, Yıldırım ve Koçak (2015) ve "üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutum ölçeği"ni geliştiren Koçak (2014) tarafından gerekli kullanım izinleri e-posta yoluyla alınmıştır. Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayandırılmış ve ilk olarak katılımcılara yönelik hazırlanmış olan gönüllü onam formu ile katılımcılardan araştırmaya katılım onayı alınmıştır. Gönüllü onam formunda araştırmaya dair bilgiler yer verilmiştir. Bununla birlikte, katılımcılara yanıtlarının gizli tutulacağı ve araştırma amacı dışında kullanılmayacağı belirtilmiş ve araştırma ile ilgili detaylı bilgi veya herhangi bir sorunda araştırmacıya ulaşabilecekleri iletişim bilgileri eklenmiştir. Araştırmacı tarafından gönüllü kişilerin soruları doğru bir şekilde cevaplamaları sağlanmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada öğrencilerin Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyonu ile Spora Yönelik Tutumları ölçeklerinden elde edilen veriler JAMOVI 2.3.21 programı ile analiz edilmiştir. Birinci ve ikinci araştırma sorularının cevabını bulmak için betimsel istatistik yöntemi kullanılmıştır. Üçüncü ve dördüncü araştırma sorusunu cevaplamak için bağımlı değişkenler olan "Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyonu" ve Spora Yönelik Tutumları" düzeylerinin dağılımının normal olup olmadığı bulmak için çarpıklık ve basıklık katsayısı hesaplanmıştır. Gerek ölçeklerin genel boyutu gerek alt boyutları için bu değer -1 ile +1 arasında olması halinde dağılımın normal olduğu kabul edilmektedir (Büyüköztürk vd. 2017). Üçüncü ve dördüncü araştırma sorusunda parametrik/parametrik olmayan testlerin kullanılacağını belirlemek için Levene's homojenlik testi uygulanmıştır. Normallik ve Levene's homojenlik testi sonucuna göre göre bağımsız örnek t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Mann Whitney – U testi, Kruskal Wallis testi ve Post Hoc (LSD) testi kullanılmıştır. Beşinci araştırma sorunun cevabını bulmak için Pearson Korelasyon katsayısı hesaplanmıştır.

BULGULAR

Birinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Araştırmanın ilk alt problemi olan "Üniversite öğrencilerinin spor etkinlikleri gönüllü motivasyonu algı puan düzeyleri nedir?" sorusu için her bir madde ve ölçek genelinin ortalama ve standart sapmaları Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 2. Üniversite Öğrencilerinin Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Algı Düzeyleri

#	Madde	\bar{X}	SS
1	Hayatımın fırsatydı	3.72	1.06
2	Becerilerime ihtiyaç vardı.	3.78	1.07
3	Başkalarıyla etkileşime girmek istedim.	4.78	.42
4	Biraz pratik deneyim kazanmak istedim.	4.69	.52
5	Ufkumu genişletmek istedim.	4.58	.77
6	Bu etkinlikte gönüllü olmak prestijlidir.	4.31	.92
7	Bu etkinlikte gönüllü olmak kendimi daha iyi hissettirir.	4.58	.65
8	Çevremde çoğu insan gönüllüdür.	3.19	1.14
9	Gönüllülük daha iyi bir toplum yaratır.	4.61	.64
10	Gönüllü olmam beklenir.	3.11	1.28
11	Başka insanlarla ilişkiler geliştirmek istedim.	4.81	.40
12	Farklı insanlarla çalışmak istedim.	4.81	.40
13	Yararlı bir şeyler yapmak istedim.	4.64	.68
14	Topluma bir şeyler katmak istedim.	4.42	.94
15	Bir akrabam veya arkadaşım bu etkinlikte yer almaktadır.	2.69	1.53
16	Bu benzer hizmetlerde geçmiş deneyimim var.	2.56	1.30
17	Bir aile geleneği olan gönüllüğü devam ettirmek istedim.	1.89	1.24
18	... ile ilgilenmekteyim.	3.56	1.18
19	Etkinliğin başarıya ulaşmasına yardımcı olmak istedim.	4.58	.69
20	Elimden geldiğince yardımcı olmak istedim.	4.83	.38
21	Bu topluluğun bir parçası olmak istedim.	4.69	.62
22	Arkadaşlarım / ailem de gönüllüydüler.	2.24	.96
Ölçeğin Geneli		4.04	.40

Tablo 2'ye göre üniversite öğrencilerinin spor etkinlikleri gönüllü motivasyon algı düzeyleri ortalaması 5 üzerinden 4.04'dür (SS=.40). Çalışmaya katılan üniversite öğrencilerin en çok "Elimden geldiğince yardımcı olmak istedim", "Başka insanlarla ilişkiler geliştirmek istedim", "Farklı insanlarla çalışmak istedim.", "Başkalarıyla etkileşime girmek istedim" maddelerine önem verdikleri (sırasıyla \bar{X} =4.83, \bar{X} =4.81, \bar{X} =4.81, \bar{X} =4.76); en az ise "Bir aile geleneği olan gönüllüğü devam ettirmek istedim", "Arkadaşlarım/ailem de gönüllüydüler", "Bu benzer hizmetlerde geçmiş deneyimim var", "Bir akrabam veya arkadaşım bu etkinlikte yer almaktadır" maddelerine önem verdikleri (sırasıyla \bar{X} =1.89, \bar{X} =2.24, \bar{X} =2.56, \bar{X} =2.69) görülmektedir.

Ölçeğin alt boyutları ortalamaya göre incelendiğinde üniversite öğrencilerinin en çok sırasıyla dayanışma (\bar{X} =4.77, SS=.37), amaçsal (\bar{X} =4.63, SS=.51) ve kişisel ilgi (\bar{X} =4.09, SS=.64) boyutlarında; en az ise bağlılıklar alt boyutuna (\bar{X} =2.69, SS=.74) puan aldıkları anlaşılmaktadır.

İkinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Araştırmanın 2. alt problemi olan "Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutum puan düzeyleri nedir?" sorusu için her bir madde ve ölçek genelinin ortalama ve standart sapmaları Tablo 3'de gösterilmektedir.

Tablo 3. Üniversite Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutum Puan Düzeyleri

#	Madde	\bar{X}	SS
1	Stresle başa çıkmaya yardımcı olur.	4.61	.64
2	Sosyal statüyü artırır.	4.58	.69
3	İnsanı mutlu eder.	4.56	.56
4	Kaygıyı azaltır.	3.89	.98
5	Kendine güveni artırır.	4.67	.53
6	Can sıkıntısını azaltır.	4.50	.70
7	İş yaşamında başarıyı artırır.	3.67	1.04
8	Sosyal yaşamda başarıyı artırır.	4.61	.60
9	Öfke kontrolü sağlar.	3.75	1.02
10	Duygusal sağlığı geliştirir.	4.22	.87
11	Depresyondan korunmaya yardımcı olur.	4.31	.86
12	Rahatlamaya yardımcı olur.	4.44	.88
13	Kilo kontrolü sağlar.	4.25	1.13
14	Çocukların fiziksel gelişimleri için önemlidir.	4.75	.73
15	Bağımsız yaşam tarzını korumaya yardımcı olur.	4.33	1.01
16	İyi bir dış görünüş kazandırır.	4.36	.90
17	Hastalıklardan korunmayı sağlar.	4.00	1.01
18	İnsanı sağlıksız besinlerden uzak tutar.	3.44	1.16
19	Yaratıcılığı geliştirir.	3.56	1.11
20	Hafızayı güçlü tutar.	3.69	1.14
21	Karar verme becerisini geliştirir.	4.53	.56
22	Düşünme gücünü geliştirir.	4.47	.91
	Ölçeğin Geneli	4.24	.52

Tablo 3'ye göre üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutum düzeyleri ortalaması 5 üzerinden 4.24'dür (SS=.52). Çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin en çok "Çocukların fiziksel gelişimleri için önemlidir", "Kendine güveni artırır" "Stresle başa çıkmaya yardımcı olur", "Sosyal yaşamda başarıyı artırır" maddelerine önem verdikleri (sırasıyla \bar{X} =4.75, \bar{X} =4.67, \bar{X} =4.61, \bar{X} =4.61); en az ise "İnsanı sağlıksız besinlerden uzak tutar", "Yaratıcılığı geliştirir", "İş yaşamında başarıyı artırır", "Hafızayı güçlü tutar" maddelerine önem verdikleri (sırasıyla \bar{X} =3.44, \bar{X} =3.56, \bar{X} =3.67, \bar{X} =3.69) görülmektedir.

Ölçeğin alt boyutları ortalamaya göre incelendiğinde üniversite öğrencilerinin en çok sırasıyla psikososyal (\bar{X} =4.32, SS=.54), fiziksel (\bar{X} =4.19, SS=.76) ve zihinsel (\bar{X} =4.06, SS=.80) alt boyutlarında ortalama puanlarının dağılım gösterdiği görülmektedir.

Üçüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Araştırmanın 3. alt problemi; Üniversite öğrencilerinin spor etkinlikleri gönüllü motivasyonu algı puanlarının; cinsiyet, daha önce gönüllülük faaliyetinde bulunma durumu, lisanslı sporcu olma durumu değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Uygun analiz tekniğe karar verebilmek için öncelikle normallik testi ile homojenlik testi yapılmış ve bu testlerin sonuçlarına göre istatistiksel analizler gerçekleştirilmiştir.

- **Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyonu Algı Puanları**

Yapılan analizlerde ölçeğin genel boyutu ($w=.98$, $p=.60$), bağlılıklar alt boyutu ($w=.99$, $p=.96$) ve kişisel ilgi alt boyutu ($w=.97$, $p=.50$) normal olarak dağılım gösterdiği, dayanışma alt boyutu ($w=.70$, $p < .05$) ve amaçsal alt boyutu ($w=.89$, $p < .05$) normal dağılım göstermediği; homojenlik testine göre ise ölçeğin sadece amaçsal alt boyutunun ($F=10.966$, $p < .01$) homojen olarak dağılmadığı diğerlerinin ise homojen olarak dağıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlardan hareketle ölçeğin genel boyutu, bağlılıklar alt boyutu ve kişisel ilgi alt boyutu için bağımsız örneklem t-testi, dayanışma ve amaçsal alt boyutları için Mann Whitney-U testi uygulanmıştır. Bu testlerin sonuçları Tablo 4'te birlikte gösterilmektedir.

Tablo 4. Üniversite Öğrencilerinin Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyonu Algı Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem t-Testi ve Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Boyutlar	Grup	f	Ortalama	Ortanca	Std. H.	sd	t	p
Bağlılıklar	Erkek	17	2.65	2.60	.17	34	-.317	.753
	Kadın	19	2.73	2.60	.18			
Kişisel İlgi	Erkek	17	3.95	4.00	.15	34	-1.232	.226
	Kadın	19	4.21	4.33	.15			
Genel Boyut	Erkek	17	3.93	4.05	.11	34	-1.624	.114
	Kadın	19	4.14	4.19	.08			
Boyutlar	Grup	f	Ortalama	Ortanca	Std. H.	sd	Mann Whitney-U	p
Dayanışma	Erkek	17	4.74	5.00	.10	34	146	.567
	Kadın	19	4.80	5.00	.08			
Amaçsal	Erkek	17	4.43	4.67	.15	34	104	.056
	Kadın	19	4.81	5.00	.07			

Tablo 4'e göre üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre spor etkinlikleri gönüllü motivasyon algı puanlarına ilişkin yapılan analiz sonucunda; bağlılıklar ($t=-.317$), kişisel ilgi ($t=-1.232$), genel boyut ($t=.114$), dayanışma ($U=146$, $p=.567$) ve amaçsal boyutu ($U=104$, $p=.056$) için istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p > .05$).

- **Üniversite Öğrencilerinin Daha Önce Gönüllülük Faaliyetinde Bulunma Durumu Değişkenine İlişkin Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Algı Puanları**

Yapılan analizlerde ölçeğin genel boyutu ($w=.98$, $p=.71$), bağlılıklar alt boyutu ($w=.99$, $p=.95$) ve kişisel ilgi alt boyutu ($w=.96$, $p=.19$) normal olarak dağılım gösterdiği, dayanışma alt boyutu ($w=.68$, $p < .05$) ve amaçsal alt boyutu ($w=.82$, $p < .05$) normal dağılım göstermediği; homojenlik testine göre ise ölçeğin tüm alt boyutlarının ve genel boyutunun homojen olarak dağıldığı sonucuna ulaşılmıştır ($p > .05$). Bu sonuçlardan hareketle ölçeğin genel boyutu, bağlılıklar alt boyutu ve kişisel ilgi alt boyutu için bağımsız örneklem t-testi; dayanışma ve amaçsal alt boyutları için Mann Whitney-U testi uygulanmıştır. Bu testlerin sonuçları Tablo 5'te birlikte gösterilmektedir.

Tablo 5. Üniversite Öğrencilerinin Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Algı Puanlarının Daha Önce Gönüllü Olma Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem t-Testi ve Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Boyutlar	Grup (Gönüllü)	f	Ortalama	Ortanca	Std. Hata	sd	t	p
Bağlılıklar	Evet	16	2.88	2.90	.16	34	1.367	.181
	Hayır	20	2.54	2.60	.18			
Kişisel İlgi	Evet	16	4.13	4.25	.14	34	.309	.759
	Hayır	20	4.06	4.00	.16			
Genel Boyut	Evet	16	4.12	4.14	.08	34	1.102	.278
	Hayır	20	3.97	4.02	.10			
Boyutlar	Grup (Gönüllü)	f	Ortalama	Ortanca	Std. Hata	sd	Mann Whitney-U	p
Dayanışma	Evet	16	4.75	5.00	.10	34	153	.809
	Hayır	20	4.79	5.00	.08			
Amaçsal	Evet	16	4.74	5.00	.11	34	127	.266
	Hayır	20	4.54	4.25	.13			

Tablo 5 incelendiğinde üniversite öğrencilerinin daha önce gönüllü olma değişkenine göre spor etkinlikleri gönüllü motivasyonu algı puanları düzeyleri üzerine yapılan analiz sonucunda; bağlılıklar ($t=1.367$), kişisel ilgi ($t=.309$), genel boyutu ($t=1.102$), dayanışma ($U=153$, $p=.809$) ve amaçsal boyutu ($U=127$, $p=.266$) için istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p>.05$).

- **Üniversite Öğrencilerinin Lisanslı Sporcu Olma Durumu Değişkenine İlişkin Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Algı Puanları**

Yapılan analizlerde ölçeğin genel boyutu ($w=.97$, $p=.37$), bağlılıklar alt boyutu ($w=.98$, $p=.87$) ve kişisel ilgi alt boyutu ($w=.96$, $p=.16$) normal olarak dağılım gösterdiği, dayanışma alt boyutu ($w=.65$, $p <.05$) ve amaçsal alt boyutu ($w=.80$, $p <.05$) normal dağılım göstermediği; homojenlik testine göre ise ölçeğin tüm alt boyutlarının ve genel boyutunun homojen olarak dağıldığı sonucuna ulaşılmıştır ($p>.05$). Bu sonuçlardan hareketle her bir grupta yer alan bireylerin sayısı 15'ten küçük olduğu için ölçeğin genel boyutu ve alt boyutları için Mann Whitney-U testi uygulanmıştır. Bu teste ilişkin bulgular Tablo 6'da gösterilmektedir.

Tablo 6. Üniversite Öğrencilerinin Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Algı Puanlarının Lisanslı Sporcu Olma Durumu Değişkenine Göre Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Boyutlar	Grup (Lisans)	f	Ortalama	Ortanca	Std. Hata	sd	Mann Whitney-U	p
Dayanışma	Evet	25	4.77	5.00	.07	34	127	.689
	Hayır	11	4.77	5.00	.12			
Bağlılıklar	Evet	25	2.73	2.80	.15	34	110	.343
	Hayır	11	2.60	2.40	.22			
Kişisel İlgi	Evet	25	4.05	4.00	.14	34	117	.479
	Hayır	11	4.17	4.33	.16			
Amaçsal	Evet	25	4.58	4.83	.11	34	116	.445
	Hayır	11	4.74	5.00	.12			
Genel Boyut	Evet	25	4.02	4.10	.08	34	1.102	.278
	Hayır	11	4.07	4.10	.11			

Tablo 6'ya göre, Mann Whitney-U testi sonucunda, üniversite öğrencilerinin lisanslı sporcu olma durumu değişkenine göre spor etkinlikleri gönüllü motivasyonu algı puanları, gerek genel boyut gerekse alt boyutları bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir.

Dördüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Araştırmanın 4. alt problemi; Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutum puanlarının; cinsiyet, daha önce gönüllülük faaliyetinde bulunma durumu, lisanslı sporcu olma durumu değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Uygun analiz tekniğe karar verebilmek için öncelikle normallik testi ile homojenlik testi yapılmış ve bu testlerin sonuçlarına göre istatistiksel analizler gerçekleştirilmiştir.

- Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Spora Yönelik Tutum Puanları

Yapılan analizlerde ölçeğin genel boyutu ($w=.95$, $p=.09$) normal olarak dağılım gösterdiği, psikosyal alt boyutu ($w=.91$, $p < .01$), fiziksel alt boyutu ($w=.84$, $p<.01$) ve zihinsel alt boyutu ($w=.93$, $p<.05$) normal dağılım göstermediği; homojenlik testine göre ise ölçeğin psikososyal boyutunun ($F=2.687$, $p=.11$), fiziksel alt boyutunun ($F=.197$, $p=.66$), zihinsel alt boyutunun ($F=.824$, $p=.98$) ve ölçeğin genel boyutunun ($F=2.807$, $p=.10$) homojen olarak dağıldığı sonucuna ulaşılmıştır ($p>.05$). Bu sonuçlardan hareketle ölçeğin genel boyutu için bağımsız örneklem t-testi; tüm alt boyutları için Mann Whitney-U testi uygulanmıştır. Bu testlerin sonuçları Tablo 7'de birlikte gösterilmektedir.

Tablo 7. Üniversite Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutum Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem t-Testi ve Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Boyutlar	Grup	f	Ortalama	Ortanca	Std. Hata	sd	t	p
Genel Boyut	Erkek	17	4.06	4.32	.13	34	-2.038	.049*
	Kadın	19	4.40	4.50	.11			
Boyutlar	Grup	f	Ortalama	Ortanca	Std. Hata	sd	Mann Whitney-U	p
Psikososyal	Erkek	17	4.09	4.33	.13	34	83	.013*
	Kadın	19	4.52	4.58	.10			
Fiziksel	Erkek	17	4.05	4.17	.22	34	131	.338
	Kadın	19	4.32	4.33	.13			
Zihinsel	Erkek	17	4.96	4.00	.19	34	136	.423
	Kadın	19	4.16	4.50	.19			

Tablo 7'deki veriler incelendiğinde üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre spora yönelik tutum puanları üzerine yapılan analiz sonucunda genel boyut ($t=-2.038$) ve psikososyal alt boyutu ($U=83$, $p<.05$) için anlamlı bir farklılık bulunduğu ve bu farklılığın kadınlar lehine olduğu görülmektedir ($p<.05$). Ölçeğin diğer alt boyutlarını oluşturan fiziksel alt boyutu ($U=131$, $p=.338$) ve zihinsel alt boyutu ($U=136$, $p=.423$) için istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözükmemektedir.

- Üniversite Öğrencilerinin Daha Önce Gönüllülük Faaliyetinde Bulunma Durumu Değişkenine İlişkin Spora Yönelik Tutum Puanları

Yapılan analizlerde ölçeğin genel boyutu ($w=.95$, $p=.12$) ve zihinsel alt boyutu ($w=.95$, $p=.09$) normal olarak dağılım gösterdiği, psikososyal alt boyutu ($w=.93$, $p<.05$) ve fiziksel alt boyutunun ($w=.83$, $p<.01$) normal dağılım göstermediği; homojenlik testine göre ise ölçeğin fiziksel alt boyutunun ($F=.968$, $p=.33$) ve zihinsel alt boyutunun ($F=3.342$, $p=.08$) homojen olarak dağıldığı, psikososyal alt boyutunun ($F=5.308$, $p=.03$) ve ölçeğin genel boyutunun ($F=5.373$, $p=.03$) homojen olarak dağılmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p>.05$). Bu sonuçlardan hareketle ölçeğin zihinsel alt boyutu

için bağımsız örneklem t-testi; psikososyal alt boyutu, fiziksel alt boyutu ve ölçeğin genel boyutu için Mann Whitney-U testi uygulanmıştır. Bu testlerin sonuçları Tablo 8’de birlikte gösterilmektedir.

Tablo 8. Üniversite Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutum Puanlarının Gönüllük Faaliyetlerinde Bulunma Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem t-Testi ve Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Boyutlar	Grup	f	Ortalama	Ortanca	Std. Hata	sd	t	p
Zihinsel	Evet	16	4.23	4.38	.16	34	1.16	.252
	Hayır	20	3.92	3.88	.12			
Boyutlar	Grup	f	Ortalama	Ortanca	Std. Hata	sd	Mann Whitney-U	p
Psikososyal	Evet	16	4.42	4.42	.10	34	141	.555
	Hayır	20	4.23	4.46	.14			
Fiziksel	Evet	16	4.30	4.33	.14	34	140	.521
	Hayır	20	4.10	4.17	.20			
Genel Boyut	Evet	16	4.36	4.43	.11	34	132	.372
	Hayır	20	4.14	4.27	.13			

Tablo 8’e göre, Mann Whitney-U testi sonucunda, üniversite öğrencilerinin daha önce gönüllük faaliyetlerinde bulunma değişkenine göre spora yönelik tutum puanları, psikososyal alt boyutu (U=141, p=.555), fiziksel alt boyutu (U=140, p=.521) ve ölçeğin genel boyutu (U=133, p=.372) için istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir. Benzer şekilde t-testi sonuçları da zihinsel alt boyutu (t=1.16) için anlamlı bir farklılık bulunmadığını göstermektedir (p>.05).

- Üniversite Öğrencilerinin Lisanslı Sporcu Olma Durumu Değişkenine İlişkin Spora Yönelik Tutum Puanları

Yapılan analizlerde ölçeğin zihinsel alt boyutunun (w=.94, p=.07) normal dağılım gösterdiği, psikososyal alt boyutu (w=.91, p<.05), fiziksel alt boyutu (w=.82, p<.05) ve ölçeğin genel boyutunun (w=.94, p<.05) normal dağılım göstermediği; homojenlik testine göre ise ölçeğin psikososyal alt boyutunun (F=.641, p=.429), fiziksel alt boyutunun (F=.188, p=.667) ve zihinsel alt boyutunun (F=2.109, p=.156) homojen olarak dağıldığı, ölçeğin genel boyutunun (F=4.830, p=.035) homojen olarak dağılmadığı sonucuna ulaşılmıştır (p>.05). Bu sonuçlardan hareketle ölçeğin zihinsel alt boyutu için bağımsız örneklem t-testi; psikososyal alt boyutu, fiziksel alt boyutu ve ölçeğin genel boyutu için Mann Whitney-U testi uygulanmıştır. Bu testlerin sonuçları Tablo 9’da birlikte gösterilmektedir.

Tablo 9. Üniversite Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutum Puanlarının Lisanslı Sporcu Olma Durumu Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem t-Testi ve Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Boyutlar	Grup	f	Ortalama	Ortanca	Std. Hata	sd	t	p
Zihinsel	Evet	25	4.00	4.25	.18	34	-.705	.486
	Hayır	11	4.20	4.00	.17			
Boyutlar	Grup	F	Ortalama	Ortanca	Std. Hata	sd	Mann Whitney-U	p
Psikososyal	Evet	25	4.23	4.42	.11	34	88	.091
	Hayır	11	4.51	4.67	.15			
Fiziksel	Evet	25	4.11	4.17	.17	34	106.5	.291
	Hayır	11	4.38	4.33	.17			
Genel Boyut	Evet	25	4.16	4.32	.11	34	99	.191
	Hayır	11	4.42	4.50	.12			

Tablo 9'e göre, üniversite öğrencilerinin lisanslı sporcu olma durumu değişkenine göre spora yönelik tutum puanları üzerine yapılan analiz sonucunda zihinsel alt boyutu ($t=-.705$) için anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p>.05$). Mann Whitney-U testi sonucunda ise psikososyal alt boyutu ($U=88$, $p=.091$), fiziksel alt boyutu ($U=106.5$, $p=.291$) ve ölçeğin genel boyutu ($U=99$, $p=.191$) için benzer şekilde istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur.

Beşinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Araştırmanın 5. araştırma sorusunu oluşturan "Üniversite öğrencilerinin spor etkinlikleri gönüllü motivasyonu ile spora yönelik tutumları arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı mıdır?" ifadesine yönelik yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçlar Tablo 10'da gösterilmektedir.

Tablo 10. Üniversite Öğrencilerinin Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyonu ile Spora Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Dayanışma	r —								
2. Bağlılıklar	r -.184	—							
3. Kişisel İlgi	r .710*	.090	—						
4. Amaçsal	r .437*	.154	.682*	—					
5. Psikososyal	r .152	.171	.574*	.700*	—				
6. Fiziksel	r -.277	.181	.188	.271	.440*	—			
7. Zihinsel	r .080	.369*	.544*	.411*	.593*	.361*	—		
8. Tutum Top.	r -.003	.269	.546*	.611*	.896*	.740*	.750*	—	
9. Gönüllü Top.	r .572*	.502*	.861*	.811*	.612*	.213	.569*	.583*	—

* $p<.05$

Öğrencilerin spor etkinlikleri gönüllü motivasyonu ile spora yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi bulmak için yapılan Pearson Korelasyonu sonucunda genel boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı pozitif ve orta düzey bir ilişki bulunmuştur ($r=.58$, $p<.05$). Alt boyut olarak incelendiğinde spor etkinlikleri gönüllü motivasyonlarının kişisel ilgi ve amaçsal alt boyutlarının spora yönelik tutumun hem psikososyal hem de zihinsel alt boyutları ile anlamlı bir ilişkilerin olduğu ve bu ilişkilerin pozitif ve orta düzey olduğu görülmektedir ($r_{\text{kişisel ilgi - psikososyal}}=.57$, $p<.05$; $r_{\text{kişisel ilgi - zihinsel}}=.54$, $p<.05$; $r_{\text{amaçsal - psikososyal}}=.69$, $p<.05$; $r_{\text{amaçsal - zihinsel}}=.41$, $p<.05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmaya dâhil olan üniversite öğrencilerinin demografik özelliklerine göre spor etkinlikleri gönüllü motivasyonu, spora yönelik tutumları ve bu iki faktör arasındaki ilişkinin ne derecede olduğuna ilişkin bulgular tartışılarak yorumlanmıştır.

Cinsiyet değişkenine yönelik elde edilen bulgular literatürde yer alan çalışmalardan farklılık göstererek katılımcıların gönüllü motivasyonunda anlamlı farklılıklar olmadığını ortaya çıkarmaktadır. Bu sonuç spor etkinliklerine gönüllü olarak katılım gösteren kişilerin motivasyonlarının benzer düzeyde olduklarına işaret etmektedir. Gönüllü motivasyonuna yönelik literatürdeki çalışmalar incelendiğinde cinsiyet değişkeninde daha çok kadınlar lehine anlamlı farklılıkların olduğu sonuçlara rastlamak mümkündür. Fletcher ve Major'un (2004) yürüttüğü çalışma, tıp öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiş ve cinsiyet değişkeni ile gönüllülük motivasyonları arasında bir ilişki araştırılmıştır. Sonuçlara göre, kadın tıp öğrencilerinin gönüllü olma motivasyonunun erkek öğrencilerine göre daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Benzer şekilde Berber ve Terekli (2019) yaptıkları çalışmada cinsiyet değişkenini ele almış ve gönüllülük motivasyonları açısından cinsiyetler arasında bir farklılık olup olmadığını araştırmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre, kadın katılımcılar lehine anlamlı bir farklılık

tespit edilmiştir. Bu iki çalışma, cinsiyetin gönüllülük motivasyonları üzerinde etkili bir değişken olduğunu göstermektedir. Her iki durumda da kadınlar gönüllü yardım etme isteğine daha yatkın gibi görünmektedirler. Bu tür bulgular, toplumsal cinsiyet rolleri, kültürel etkenler ve bireysel farklılıklar gibi faktörlerin gönüllülük davranışlarını etkileyebileceğini düşündürmektedir.

Mevcut çalışmada cinsiyet faktörüne göre elde edilen sonuçlar gönüllü motivasyonunda farklılık göstermemesine karşın spor etkinliklerine yönelik tutumların kadınlar lehine farklılık göstermesi kadın öğrencilerin daha güçlü tutum geliştirdiklerini göstermektedir. Alan yazın incelendiğinde bu sonucu desteklemeyen çalışmaların fazla olduğu görülmektedir. Örneğin Güllü ve ark. (2009) tarafından yapılan; ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesine yönelik araştırmada erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları kız öğrencilerin tutumlarına göre yüksek çıkmaktadır. Benzer şekilde Singh ve Devi (2013) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da öğrencilerin spor ve oyunlara yönelik tutumları incelenmiştir. Bu çalışma sonuçlarına göre, öğrencilerin spor ve oyunlara karşı olumlu bir tutum sergiledikleri görülmüştür. Ayrıca, erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre oyun ve spora karşı daha olumlu bir tutum sergiledikleri ifade edilmiştir. Diğer taraftan Yıldız ve ark. (2017) ise spor dışındaki alanlarda öğrenim gören üniversite öğrencilerin spora yönelik tutumlarını incelemiş, benzer şekilde puan ortalamalarında erkeklerin lehine farklılık bulmuştur. Mevcut çalışmanın önceki çalışmalardan farklı olmasının sebebi yapılan spor etkinliğin türüne, kapsamına ve gönüllü olarak katılım gösterenlerin beklentilerine göre değişkenlik gösterebileceğini söylemek yanlış olmayacaktır.

Üniversite öğrencilerinin daha önce gönüllü olma durumlarına göre spor etkinlikleri gönüllü motivasyonu ve spora yönelik tutumlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışma öğrencilerin gönüllülük geçmişinin veya deneyimlerinin, spora etkinliklerine karşı motivasyonlarında ve tutumlarında belirleyici bir faktör olmadığı söylenebilir. Gönüllülük deneyimi spor etkinliklerinde gönüllü olmak için önemli olabilir, ancak bu her zaman geçerli değildir ve kişinin beklentilerine değişebilir. Gönüllülük deneyimi, bir kişinin spor etkinliklerine katılmak istemesinde ve bu etkinliklere gönüllü olma motivasyonunda bir etken olabilir. Gönüllülükte devamlılık kişinin etkinliğe karşı tutum geliştirmesine de yardımcı olabileceği gibi, gönüllülük süresince karşılaştığı olumsuz durumlar tekrar katılımda engel oluşturabilir. herkes için bu durum geçerli değildir (Hallmann ve Fairley, 2018; Hoerber, 2010). Bazı insanlar spor etkinliklerine gönüllü olurken gönüllülük deneyimine ihtiyaç duymayabilirler. Sporla ilgili tutkulu veya ilgili bir geçmişe sahip olmaları, gönüllülük motivasyonlarını ve etkinliğe karşı tutum geliştirmelerini hem olumlu hem de olumsuz etkileyebilir. Ayrıca, kişisel ilgi ve motivasyonlar da gönüllülük deneyimini aşabilir. Spor etkinliklerine gönüllü olarak katılmak isteyen bireylerin kişisel motivasyonları, ilgi alanları ve deneyimleri farklılık gösterebilir, bu nedenle her durumu ayrıca değerlendirmek gerekebilir. Ancak sonuçları genelleştirmek için, daha fazla araştırma yapılması, farklı spor etkinliklerinde ve farklı öğrenci gruplarında benzer analizlerin gerçekleştirilmesi önemlidir.

Üniversite öğrencilerinin lisanslı sporcu olma durumu değişkenine ilişkin spor etkinlikleri gönüllü motivasyonu ve spora yönelik tutumlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar, araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sporcu geçmişi veya deneyiminin, üniversite seviyesinde spor etkinliklerine gönüllü olma isteği veya sporla ilgili tutumu üzerinde belirgin bir fark yaratmadığını göstermektedir. Diğer taraftan Bulut (2021) tarafından yapılan çalışmada lisanslı sporluların gönüllük motivasyonlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken husus gönüllük motivasyonları için kullanılan ölçme aracıdır. Mesela Bulut (2021) çalışmasında yedi alt boyutu olan ve mevcut çalışmadan farklı bir ölçme aracı kullanmıştır. Bu ölçme aracı ise “kişisel gelişim” ve “spor sevgisi” alt boyutları için lisanslı sporcular üzerine anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir. Bu durumda gönüllük motivasyonu kavramının nasıl ölçüldüğü yine lisanslı sporcu olmanın hangi nitelikte olması gerektiği değişkenleri gözden geçirilmelidir. Yine bunlar dışında kişisel ilgi, toplumsal normlar, öğrencinin yaşadığı çevre, spor etkinliklerinin organizasyonu ve erişilebilirliği gibi faktörler, sporcunun lisanslı olması ile gönüllülük motivasyonunu ve spora yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi etkileyebilir.

Öğrencilerin spor etkinliklerine yönelik gönüllü motivasyonu ile tutumları arasındaki pozitif yönde ve orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunması, literatürde yapılan çalışmaların sonuçlarına dayanarak açıklanabilir. Birçok araştırma, bireylerin spor ve fiziksel aktiviteye katılma motivasyonunun, spor etkinliklerine olan tutumlarını etkilediğini göstermektedir. Bu ilişkinin pozitif yönlü olmasıyla yüksek bir gönüllü motivasyonu, daha olumlu bir spor tutumunu tahmin edebilir. Yapılan çalışmalar, spor etkinliklerine gönüllü katılanların kendi içsel motivasyonlarının yüksek olduğu durumlarda, daha olumlu spor deneyimleri yaşadıklarını ve bu deneyimleri sürdürme olasılıklarının daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, içsel motivasyonun spor etkinliklerine olan olumlu tutumu etkilediğini göstermektedir (Araujo ve ark., 2015; Giannoulakis ve ark., 2007; Koçak, 2014; Yıldız, 2017). Bu tür çalışmalar ve bulgular, spor etkinliklerine gönüllü olarak katılan bireylerin daha olumlu tutumlar geliştirmelerine ve düzenli olarak katılmalarını sürdürmelerine yardımcı olabilir. Bu nedenle, spor etkinliklerinin teşviki ve kişisel motivasyonun artırılması, fiziksel aktiviteye katılımı artırma ve sağlıklı yaşam biçimlerini teşvik etme konularında önemli olabilir.

Sonuç olarak bu araştırma, gönüllü katılıma imkan veren bir spor etkinliğindeki öğrencilerin etkinliğe yönelik motivasyonlarını ve tutumlarını çeşitli değişkenlere göre incelemek, öğrencilerin motivasyonları ile tutumları arasında ne düzeyde bir ilişkinin olduğunu belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu sonuçlar, üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine katılım motivasyonu artarken spora olan tutumlarının da olumlu bir şekilde artış gösterdiğini ve cinsiyet değişkeninin kadınlar lehine spor tutumu üzerinde belirleyici bir rol oynayabileceğini göstermektedir.

Öneriler

Bu çalışmada 3X3 basketbol turnuvasına katılan üniversite öğrencilerinin gönüllülük motivasyonları, spora yönelik tutumları ve bu iki faktör arasındaki ilişki araştırılmıştır. Her akademik çalışmada olduğu gibi bu çalışmada da bir kısım sınırlılıklar bulunmaktadır. Öncelikle sadece 3X3 basketbol branşı için uygulanan bu çalışmanın tenis, futbol, yüzme gibi farklı spor branşlar için uygulanması farklı sonuçlar ortaya çıkarabilecektir. Diğer taraftan bu çalışma elit bir üniversitede okuyan öğrenciler üzerine uygulanmış ve bu durum öğrencilerin akademik başarılarının oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda Türkiye’de yer alan özellikle üniversitede giriş sınavında farklı akademik başarılarla sahip üniversitelere uygulanması mevcut sonuçların farklılaşmasını sağlayabilecektir. Son olarak ise mevcut çalışmada sadece 36 öğrenci ile analizler nicel olarak yapılmıştır. Bu açıdan bu sayının artırılması ve nicel çalışmada yanın gönüllü öğrencilerle görüşmeler yapılarak çalışmaya nitel boyutunda eklenmesi elde edilen sonuçların genelleştirilebileceğini ve geçeliğini artırabilecektir.

KAYNAKLAR

- Aslan, Ş. (2018). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: nicel, nitel ve karma tasarımlar için bir rehber. Eğitim Yayınevi.
- Araujo, A. T., & Dosil, J. (2015). The influence of attitudes toward physical activity and sports. *Motriz: Revista de Educação Física*, 21(4), 344-351. <http://dx.doi.org/10.1590/S1980-65742015000400002>
- Argan, M. (2007). Eğlence pazarlaması. Detay Yayınevi, Ankara.
- Bektaş, S. (2021). *Spor etkinliklerinde gönüllülük motivasyonu*, (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Berber, S., ve Terekli, M. S. (2019). Spor etkinliklerinde gönüllü yönetimi ve motivasyonu. *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism Recreation and Sports Sciences*, 2(1), 95-121. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3360339>.
- Bulut, B. A. (2021). *Uluslararası spor organizasyonlarında görev alan gönüllülerin kişilik özelliklerinin sporda gönüllülük motivasyonları üzerine etkisinin incelenmesi (İstanbul Örneği)*, (Yüksek lisans tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Beşikçi, T., Dinler, K., & Atalmış, E. H. (2023). Elit bir üniversitedeki öğrencilerin spor etkinlikleri gönüllü motivasyonu ile spora yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 20(4), 567-583. doi:[10.14687/jhs.v20i4.6417](https://doi.org/10.14687/jhs.v20i4.6417)

- Devecioğlu, S., Karakaya, Y. E., ve Kaya, O. (2020). Spor organizasyonlarında gönüllülük faaliyetlerinin yönetim stratejileri ve uygulamaları. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 80-93. <https://doi.org/10.17155/omuspd.481928>
- Fişne, M. (2017). Kişilik özelliklerinin sporda gönüllülük motivasyonu üzerine etkisi: uluslararası spor organizasyonlarında görev alan gönüllülere yönelik bir araştırma, (Basılmamış Doktora Tezi), Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Fletcher, T. D., & Major, D. A. (2004). Medical students motivations to volunteer: An examination of the nature of gender differences. *Sex Roles*, 51(1-2), 109-114. <https://doi.org/10.1023/B:SERS.0000032319.78926.54>.
- Giannoulakis, C., Wang, C. H., & Gray, D. (2007). Measuring volunteer motivation in mega sporting events. *Event Management*, 11(4), 191-200. <https://doi.org/10.3727/152599508785899884>
- Güllü, M., Güçlü, M., & Arslan, C. (2009). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Sport Sciences*, 4(4), 273-288.
- Hallmann, K., & Fairley, S. (2018). Sports volunteers around the globe. Springer International Publishing.
- Hoerber, L. (2010). Experiences of volunteering in sport: Views from Aboriginal individuals. *Sport Management Review*, 13(4), 345-354. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2010.01.002>
- Karasar, N. (2012). Bilimsel araştırma yöntemi. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kim, M., Zhang, J., & Connaughton, D. (2010). Modification of the volunteer functions inventory for application in youth sports. *Sport Management Review*, 13(1), 25-38. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2009.04.005>
- Koçak, F. (2014). Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumları: bir ölçek geliştirme çalışması. *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(1), 59-69. <https://doi.org/10.1501/Sporm.0000000254>
- Pauline, G. (2011). Volunteer satisfaction and intent to remain: an analysis of contributing factors among professional golf event volunteers. *International Journal of Event Management Research*, 6(1), 10-32.
- Rexhepi, A., Limani, N., Abdulj, J., & Bolica, B. (2021). Attitude by 16 years old students from of Macedonian and Albanian ethnic community towards sport. *Research in Physical Education, Sport and Health*, 10(2), 3-6.
- Salar, B., Hekim, M., ve Tokgöz, M. (2012). 15-18 yaş grubu takım ve ferdi spor yapan bireylerin duygusal durumlarının karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6, 123-135.
- Singh, R. K. C., & Devi, K. S. (2013): Attitude of higher secondary level student towards games and sports. *International Journal of Physical Education, Fitness and Sports*, 2(4), 80-85. <https://doi.org/10.26524/13421>
- Şentürk, H. E. (2015). Sportif tutum ölçeği: geliştirilmesi, geçerliliği ve güvenilirliği. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2), 8-18.
- Yıldız, A., Yıldırım, S., ve Koçak M. S. (2015). Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 26(3), 105-113.
- Yıldız, A. B., Arı, Ç., & Yılmaz, B. (2017). Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının incelenmesi: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi örneği. *Muş Alparslan Üniversitesi Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 35-45.
- Wang, Y., & Zhang, Z. (2021). Social and psychological mobilizers of attitude towards activity sports: A multi-theory perspective. *Revista de Psicología del Deporte*, 30(1), 112-128.

Extended English Summary

The aim of this study is to examine the motivation to volunteer in sport activities, attitudes towards sport and the relationship between these two among university students who volunteered in a 3X3 basketball tournament. This research is a quantitative study and is designed in the relational survey model. The relational screening model is a screening approach that aims to determine the existence of change between two or more variables together. In this context, the relationship between university students' motivation to volunteer in sports activities and their attitudes towards sports is investigated. By examining the relationship between volunteering in sport events and attitude towards sport, this research can help sport organizations to develop better strategies to increase voluntary participation. In particular, this study also highlights the role of demographic factors such as gender in this relationship, which is important for sport organizations aiming to reduce gender inequality.

The population of the study consists of students from 129 public universities in Turkey during the 2021-2022 academic year. In the selection of the sample, students from a university ranked in the top 5 in Turkey were selected using the purposive sampling method. In total, 17 male (47.2 %) and 19 female (52.8 %) students constituted the number of participants. In the personal information form developed by the researcher to determine the demographic variables of the students, gender, grade, faculty and whether they had participated in voluntary activities before were asked. The sport activities voluntary motivation scale used in the study was adapted to Turkish by Yıldız, Yıldırım, and Koçak (2015) with 22 items and 4 dimensions in 5-point Likert type. In the study, the reliability coefficient for the whole scale was calculated as 0.91. The scale of university students' attitudes towards sports used in the study was developed by Koçak (2014) with 22 items and 3 dimensions in 5-point Likert type. In the study, the reliability coefficient for the whole scale was calculated as 0.89. The necessary explanations were made by the researcher by contacting the relevant volunteers and the measurement tools were delivered to the participants and they were ensured to answer the questions correctly. The data obtained from the research were analyzed with JAMOVİ 2.3.21 program. According to the results of normality and Levene's homogeneity test, independent sample t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), Mann Whitney-U test, Kruskal Wallis test and Post Hoc (LSD) test and Pearson Correlation Analysis were applied. The levels of motivation for volunteering in sport activities and attitude towards sport of university students were found to be 4.04 and 4.24, respectively.

It was found that both the general dimension and sub-dimensions of university students' motivation for volunteering in sports activities did not show statistically significant differences according to the variables of "gender", "having volunteered before" and "being a licensed athlete". On the other hand, it was found that the general dimension and psychosocial dimension of university students' attitudes towards sports differed only in terms of "gender" variable and this difference was found to be in favor of female students. Finally, a significant positive and moderate relationship was found between university students' motivation to volunteer in sport activities and their attitudes towards sport ($r=.58$, $p<.05$).

These results suggest that motivation to participate in sport activities can positively affect attitudes towards sport and gender can be a determining factor on sport attitude. In the literature, there are studies showing that university students' motivation to participate in sport activities positively affects their attitudes towards sport. Research in the field of sport psychology and education has shown that motivation to participate can increase the desire to be interested in sport and to be involved in sport activities, as well as contribute to a positive sport experience.

For example, a study of university students found that motivation to participate in sport activities played an important role in establishing and maintaining regular physical activity habits. Highly motivated students tended to do more sports, which led them to develop a positive sport attitude. Such studies suggest that university students' motivation to participate in sport activities has the potential to promote positive attitudes towards sport and therefore can make university students'

Beşikçi, T., Dinler, K., & Atalmış, E. H. (2023). Elit bir üniversitedeki öğrencilerin spor etkinlikleri gönüllü motivasyonu ile spora yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 20(4), 567-583. doi:[10.14687/jhs.v20i4.6417](https://doi.org/10.14687/jhs.v20i4.6417)

sporting habits and attitudes towards sport more positive. Our research also provides an important basis for determining the measures needed to encourage university students' participation and volunteering in sports activities and to contribute to making sports more widespread among young people. The results of the research may be instructive for researchers conducting studies on sports branches such as 3X3 basketball, which are becoming increasingly popular in our country, volunteering studies and recreational activities.